

СИСТЕМНІСТЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Трансформування системи освіти в Україні постає суспільно важливим явищем, що визначає динаміку розвитку суспільства на засадах збалансованого розвитку людини. Нині усі рівні освіти в Україні, зокрема, й вищої, які до останнього часу характеризувалися незаперечно високим рівнем, переживають кризовий період і потребують глибокого системного трансформування, синхронізації їх розвитку із процесами глобалізації, гуманізації, приведенням у відповідність із найновітнішими досягненнями сучасної науки, оскільки світ змінюється значно швидше, ніж системи освіти.

Трансформація освіти в Україні слід вважати частиною процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються останні десятиліття у європейських країнах і пов'язані з визнанням значимості знань як рушія суспільного добробуту та науково-технологічного прогресу, стрімке впровадження нових наукових досягнень якими змінило умови життя людей настільки, що кожне нове покоління має все менше можливостей набутти від попереднього життя досвід і навички, що здебільшого перетворює їх на непотрібні, людина ніколи не жила в умовах такої швидкої зміни зовнішнього оточення й людство не встигає адаптуватися до змін, які саме ж вносить у цей світ. І саме науково-технологічний прогрес, що призвів до деформації освіти, активізує створення й упровадження новацій у всіх сферах людської діяльності, актуалізує проблему системного трансформування освіти за всіма її рівнями для забезпечення умов щодо формування зрілої, самостійної, критично мислячої, відповідальної людини як індивідуальності з глибокими гуманістичними переконаннями, отже, йдеться про формування поколінь, які не допустять повторення жахів ХХ ст. від кривавого встановлення квазісоціалізму на основі некритичного сприйняття ідей марксизму до руйнівних наслідків приватизації 90-х років.

Сучасні активні соціальні процеси, що відбуваються в Україні, реорганізація національної системи освіти на зразок європейської моделі передбачають модернізацію вітчизняного освітнього простору, переосмислення його теоретико-методологічних засад за багатьма аспектами світового прогресу, перелічувати які тут немає потреби, однак слід наголосити на необхідності трансформування освіти в Україні за напрямом інтелектуалізації та принципами перспективності, тобто освіти випереджального характеру із врахуванням близьких і віддалених цілей та визначенням

послідовності їх досягнення щодо формування інноваційного мислення усіма рівнями освіти.

Отже, йдеться не про вироблення нових «правил гри», а здійснення системної модернізації освіти за усіма її складовими, що відповідали б «руху на випередження», тобто Україні потрібна випереджувальна стратегія розвитку освіти та інтелектуально-інноваційного розвитку суспільства на основі пріоритетності знань, науки, генерування нових технологій, нової інформації, відтак рівні освіти, науки, їх синхронізація й ефективна інтеграція визначають становлення інформаційної економіки та інформаційного суспільства. Це вимагає від системи освіти формування інноваційного мислення як здатності до прийняття нестандартних рішень, що постає важливою передумовою модернізації освіти, і одночасно повинно забезпечуватися застосуванням адекватних інноваційних методів навчання на основі системності удосконалення усіх рівнів освіти.

Нові часи вимагають оптимізувати саме інноваційний напрямок розвитку особистості, що потребує неординарних підходів у цій сфері, синтезування концепції інноваційності в освітянському просторі і відповідних інновацій вітчизняних освітніх систем усіх рівнів: дошкільної, шкільної, системи професійно-технічної та вищої освіти за траєкторією формування випереджального інноваційного мислення і свідомості особистості.

Для цього повинна бути напрацьована дієва і зрозуміла методологічна база щодо системного трансформування освіти усіх її рівнів, щоб із царини гасла щодо необхідності формування інноваційного мислення і запровадження інновацій у системі освіти став реалізовуватися практичний напрямок такого розвитку із відповідним коефіцієнтом корисної дії. І тут неможливо обійти проблеми наявного нині послаблення зв'язку наукової діяльності і вищої освіти, або й необхідності удосконалення методологічних аспектів викладання, їх форм, особливо ж — розширення матеріально-технічного оснащення процесів навчання.

Настав час створити надійне методологічне підґрунтя для реконструкції освітньої діяльності педагогів для формування мислення майбутніх учнів (дошкільнят), учнівства та студентства за напрямом інноваційності як живильного середовища для усіх сфер суспільного розвитку, оскільки за перспективою йдеться про засади для здійснення оновлення мислення, свідомості, сумління, культури, світогляду, критичного-раціонального ставлення до надбань сучасного рівня знань, і на цій основі раціонального удосконалення умов існування людини включно із відновленням довкілля, культурного, освітнього, естетичного, інформаційного та медійного просторів. І тут

слід наголосити на необхідності надання переваг не елітарній освіті «верхівки» суспільства, а демократичній системі навчання кожного, хто виявляє достатню волю до цього на основі індивідуальної мотивації, вплив на яку педагога можна вважати визначальним.

Отже, ефективній трансформації (модернізації) освіти в Україні повинна передувати системна підготовка заходів, що передбачали б підтримку та розвиток найкращих зразків вітчизняного навчання, підтримували пошуки нового у царині теорії й практики і здійснювали впровадження сучасних вітчизняних досягнень і світового досвіду у навчальних технологіях, інноваційних навчальних програмах на основі забезпечення навчальних процесів інструктивно-методичними матеріалами, нормативними документами як засобами регулювання діяльності навчальних закладів різних рівнів системи освіти із застосуванням принципу перспективності для забезпечення врахування близьких та віддалених цілей їх упровадження.

Системність реалізації трансформування освіти стосується багатоманітних її напрямів і повинна спиратися на забезпечення її модернізації за усіма напрямками на основі синхронного оновлення структури та збільшення обсягу знань насамперед за рахунок застосування більш інтенсивних (інноваційних) навчальних технологій. Недотримання цих складових спричинює гальмування процесів модернізації освіти, що містить загрозу щодо зниження рівня кваліфікації фахівців та відставання суспільного розвитку. Однак до останнього часу увага до окремих важливих напрямів реформування освіти виявляється фрагментарною і не охоплює способи, етапи, фактори і напрями трансформації, як не напрацьовано досі й цілісної теорії трансформування освіти, алгоритмів її процесів як цілісної теоретичної і практичної освітянської парадигми.

*Л. М. Дибкова, канд. пед. наук, доц.,
кафедра інформатики*

ВИМІРЮВАННЯ АФЕКТИВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ПОРТФОЛІО

Чи можна вважати справедливим отриманий у кінці вивчення дисципліни однаковий результат навчальної діяльності двох студентів, які працювали таким чином:

—один систематично та якісно працював над навчальними завданнями протягом семестру, виправляв помилки, вчасно здавав роботи;